

MESTNA KNJIŽNICA LJUBLJANA

PROGRAM DELA ZA LETO 2020

PODROBNI VSEBINSKI PREGLED

Ljubljana, _____

4.1 Pridobivanje, bibliografska obdelava in zaščita knjižničnega gradiva / Miro Tržan

Strateške usmeritve

- Zagotavljanje novosti založniške produkcije v obsegu, kot ga predvidevajo pogoji za izvajanje knjižnične dejavnosti in/ali standardi ter strokovna priporočila za knjižnično dejavnost.
- Zagotavljanje aktualnosti knjižnične zbirke.

Pri tem sledi normativom iz standardov in strokovnih priporočil za to področje:

- Zakon o knjižničarstvu (Uradni list RS št. 87/01 in 96/02).
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Uradni list RS št. 73/03).
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Uradni list RS št. 88/03).
- Standardi za splošne knjižnice (za obdobje od 1. maja 2005 do 30. aprila 2015) (2005).
- Manifest o splošnih knjižnicah (1994). Knjižničarske novice (5) 3. Priloga.

Strateški cilji in aktivnosti za leto 2020

- Izvajanje izbora in nakupa izbrane založniške produkcije, primerne za splošno knjižnico, v skladu s Pravilnikom o upravljanju knjižnične zbirke v MKL (SP A.1, cilj 1: Aktualna in učinkovita knjižnična zbirka).
- Vzdrževanje aktualne knjižnične zbirke za prebivalce Mestne občine Ljubljana in širšega območja z vsebinami, ki odražajo potrebe okolja knjižnice, z evalvacijo uporabe knjižničnega gradiva ter izločanjem zastarelih vsebin knjižnične zbirke (SP A.1, cilj 1: Aktualna in učinkovita knjižnična zbirka).
- Izboljšanje kakovosti ponudbe knjižničnega gradiva za posebne potrebe uporabnikov z oblikovanjem posebnih knjižničnih zbirk in virov (SP A.2, cilj 3: Povsod v mestu).
- Zagotavljanje kakovostne informacije o zbirki s kakovostno strokovno obdelavo gradiva.
- Knjižnica bo zbirala, obdelovala, hranila in posredovala gradivo in informacije o svoji lokalni skupnosti in s tem ohranjala lokalno dediščino.
- Načrtno bo oblikovala zbirke gradiva in informacij za ranljive skupine prebivalstva (starejši, etnične skupine, brezposelni, socialno ogroženi, uporabniki s posebnimi potrebami) (SP A.2, cilj 3: Povsod v mestu).
- Organizirala bo dejavnosti s knjižničnim gradivom za razvoj bralne kulture (SP A.2, cilj 2: Branje vedno in povsod).
- Oblikovala bo zbirke osrednje območne knjižnice in pridobivala obvezni izvod v okviru posebnih nalog OOK glede zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in obveznega izvoda.

Pričakovani učinki

- Dostopnost vse relevantne slovenske založniške produkcije uporabnikom knjižnice.
- Razvoj knjižničnih zbirk v krajevnih knjižnicah, ki bodo čim bolj usklajene z značilnostmi okolja in s tem bolj učinkovita izraba knjižničnega gradiva vsake posamezne krajevne knjižnice.
- Zagotavljanje dostopnosti knjižnične zbirke in knjižnične dejavnosti vsem prebivalcem: razvoj načela večkulturnega sodelovanja in uveljavljanje večkulturnosti v knjižnici s spodbujanjem k aktivnemu branju in kulturni izmenjavi.
- Boljša dostopnost aktualnega gradiva za uporabnike in bolj učinkovita razporeditev knjižničnega gradiva v mreži knjižnic.
- Boljša izraba prostorov v mreži knjižnic MKL.
- Uravnoteženi rezultati knjižničnega poslovanja med enotami: primerljiv obrat gradiva med primerljivimi enotami knjižnične mreže.
- Informacijska učinkovitost kataloga tako za uporabnike kot informatorje – zadovoljstvo uporabnikov.

Kazalniki uspešnosti

- Prirast na 1.000 prebivalcev (2018: 205)
- Razmerje med nakupom naslovov leposlovja in stroke (v odstotkih) (2018: 36 – 64)
- Razmerje med nakupom naslovov za mladino in odrasle (v odstotkih) (2018: 25 – 75)
- Obrat knjižnične zbirke (2018: 2,48)
- Obrat zadnjega letošnjega prirasta (2018: 3,55)
- Odstotek odpisa v odnosu do prirasta (2018: 71,4 %)

Služba za pridobivanje in bibliografsko obdelavo knjižničnega gradiva

Izbor za nakup novega knjižničnega gradiva izvaja Služba za pridobivanje in bibliografsko obdelavo knjižničnega gradiva (SPOK) po kriterijih nabavne politike knjižnice z rednim pregledovanjem novosti v založniški produkciji.

Služba prav tako ureja pridobivanje novega gradiva iz obveznega izvoda, ki ga knjižnica pridobi po Zakonu o obveznem izvodu. Določa umestitev tega gradiva v mreži MKL in upošteva prirast obveznega izvoda pri nakupu novega gradiva.

Služba ureja prirast darov bralcev in drugih deležnikov, ki jih pristojni knjižničarji odberejo za knjižnično zbirko.

Služba bo zagotovila standardizirano bibliografsko obdelavo v letu 2020 pridobljenega knjižničnega gradiva v elektronskem katalogu COBISS. Glede na načrtovan prirast bo katalogizacija obsegala:

- kreiranje okrog 4.500 novih zapisov za različne tipe gradiva,
- kreiranje okrog 1.500 novih zapisov v normativni bazi podatkov CONOR.SI.

Za vse pridobljene enote knjižničnega bo služba zagotovila ustrezno zaščito in opremo novega gradiva za potrebe izposoje – predvidoma 69.504 enot vsega prirasta.

Služba bo pri vseh procesih upravljanja s knjižnično zbirko sodelovala z enotami knjižnične mreže MKL. Tako pri izboru novega knjižničnega gradiva, kot pri odpisu zastarelega gradiva, urejanju postavitvenega sistema za prosti pristop, načrtovanje novih zbirk ipd. Služba bo aktivno sodelovala tudi pri izvajanju inventur knjižničnega gradiva, ki bodo v letu 2020 in v naslednjih petih letih prilagojene uvedbi izposoje z RFID tehnologijo. Le ta zahteva preopremo vse zaloge knjižničnega gradiva s čipi RFID, s čimer bo opravljena tudi inventura knjižničnega gradiva.

Služba je nosilec projekta skupne nabave in obdelave v splošnih knjižnicah. V letu 2020 je predvidena prva nadgradnja sistema COBISS s programsko podporo skupnega naročanja gradiva. To bo knjižnici omogočilo, da zastavljeno skupno nabavo in obdelavo knjižničnega gradiva z Mestno knjižnico Grosuplje razširi z večjim obsegom skupaj naročenega prirasta – cilj je skupno naročanje vsega prirasta obeh knjižnic, ki bo realiziran s polno podporo v sistemu COBISS. S tem bodo nastali optimalni pogoji s preverjeno prakso izvajanja skupne nabave. Knjižnica zato v letu 2020 planira evidentiranje interesa in pogojev za skupno nabavo še z drugimi zainteresiranimi knjižnicami regije.

Prirast knjižničnega gradiva – načrtovan obseg in dostopnost v letu 2020

Obseg pridobivanja novega knjižničnega gradiva po Zakonu o knjižničarstvu načrtujemo na podlagi števila prebivalcev na območju knjižnice. Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice predvidevajo, da letni prirast knjižničnega gradiva obsega najmanj 250 novih enot na 1000 prebivalcev.

Na podlagi načrtov financiranja gradiva s strani Ministrstva za kulturo, s strani Mestne občine Ljubljana in primestnih občin, kjer MKL izvaja knjižnično dejavnost, za leto 2020 načrtujemo

61.204 enot nakupa novega knjižničnega gradiva, s čimer dosežemo 175 enot gradiva na 1.000 prebivalcev. Poleg tega načrtujemo prirast še z darovi v obsegu okrog 6.500 enot in prirast z obveznim izvodom – predvidoma 1.800 enot. Skupen prirast z nakupom in ostalimi načini nabave načrtujemo v obsegu 69.504 enot, s čimer dosežemo 198 enot gradiva na 1.000 prebivalcev.

Na podlagi Strokovnih priporočil knjižnica pri izboru gradiva načrtuje prirast, ki bo v knjižnični zbirki zagotavljal 50 % naslovov strokovnega in 50 % naslovov leposlovnega gradiva. Prav tako knjižnica pri izboru upošteva potrebe gradiva za otroke in mladino in zanje načrtuje prirast, ki bo v zbirki zagotavljal 25 % naslovov gradiva za otroke in mladino. Upošteva tudi potrebe in želje uporabnikov, kakor tudi specifičnost okolja, v katerem opravlja svojo dejavnost.

Referenčna zbirka in zbirke za posebne potrebe uporabnikov:

Knjižnica pri izboru gradiva skrbi za izgradnjo referenčne zbirke, ki je namenjena izposoji v knjižnici. Obsega največ 10 % celotne knjižnične zbirke in jo bo v l. 2020 obnovila s predvidoma 950 novimi enotami gradiva.

V letu 2020 bo knjižnica z ustreznim izborom dopolnjevala šestnajst posebnih tematskih zbirk, namenjenih posebnim potrebam uporabnikov, ki jih je prepoznala v preteklem obdobju:

- arhiv slovenske mladinske produkcije za študijske namene in razvoj promocije branja, bralne kulture in informacijske pismenosti pri mladih v Pionirski – CMKK;
- književna didaktika – zbirka za podporo razvijanja književne kulture pri otrocih;
- zbirka gradiva za etnične skupine na področju knjižnice;
- Hiša svetov – z gradivom s področja človekovih pravic, varovanja ogroženih družbenih skupin, odgovornega ravnanja z naravnimi dobrinami in problemi globalizacije;
- kotiček za starše – z gradivom za vprašanja vzgoje in starševstva;
- pravljíčna soba – z zbirko tujih nagrajenih ali nominiranih del za otroke;
- samostojni popotnik – z izbranim gradivom za zahtevne turiste na temo odgovornega turizma;
- zbirka vseživljenjskega učenja – z izbranim gradivom za permanentno izobraževanje odraslih;
- srednješolski učbeniki – zbirka za potrebe pridobivanja srednješolske izobrazbe izven rednih oblik formalnega srednješolskega izobraževanja;
- knjige za slabovidne, večji tisk – z gradivom za slabovidne;
- zbirka Okno Kitajske – namenjena kitajsko govorečim uporabnikom ter tistim, ki jih poslovno ali drugače zanima Kitajska;
- šahovski kotiček;
- konjeniška zbirka;
- kinološka zbirka;
- posebna zbirka planinske in gorniške literature;
- zbirka kakovostnih virov o zdravju, zdravlilih in zdravem načinu življenja za izboljšanje zdravstvene pismenosti.

Dostop do elektronskih virov:

MKL bo v letu 2020 zagotovila dostop do elektronskih virov informacij: uporabnikom knjižnice omogoča spletni dostop do petih podatkovnih zbirk in zbirke 3.000 elektronskih časopisov in revij.

Posebno pozornost bo posvečala ponudbi e-knjig v sistemu Biblos, ki je izrazito primeren za izvajanje poslanstva splošne knjižnice za uporabnike naprednih tehnologij, ker omogoča izposajo in branje leposlovja z napravami IKT v slovenščini. Platforma omogoča knjižnici pri izboru in naročanju e-knjig sprotno odzivanje na povpraševanje uporabnikov in na obseg tega povpraševanja, ki ga spremljamo praktično vsakodnevno.

Ponudba e-knjig raste z indeksom 1,2. Planiramo, da bo v letu 2020 v sistemu Biblos za uporabnike MKL na voljo 2.200 naslovov e-knjig.

Drugo neknjižno gradivo:

Knjižnica načrtuje nakup do 15 % enot neknjižnega gradiva v sorazmerju z ostalimi vrstami gradiva. Od tega največ – predvidoma 5.200 enot – zgoščenk filma in glasbe.

Serijske publikacije:

Knjižnica bo v letu 2020 zagotavljala uporabo 1000 naslovov serijskih publikacij, ki jih pregledujemo glede na aktualnost in morebitne ustrežnejše nove naslove na tržišču.

Potujoča knjižnica:

Knjižnica za uporabnike postajališč Potujoče knjižnice načrtuje 1.400 enot novega knjižničnega gradiva. Od tega 700 enot iz sredstev Ministrstva za kulturo, 700 enot iz sredstev občin s postajališči Potujoče knjižnice. Deleži občin so določeni po številu prebivalcev:

Delež za Potujočo knjižnico je določen glede na število prebivalcev v občinah s postajališči bibliobusa:

Občine	Prebivalci	Št. enot	EUR	Delež
Brezovica	12.412	24	462 €	3,38%
Dobrova - Polhov Gradec	7.664	15	285 €	2,09%
Dol pri Ljubljani	6.218	12	231 €	1,70%
Horjul	3.016	6	112 €	0,82%
Ig	7.463	14	278 €	2,03%
Ljubljana	292.988	559	10.902 €	79,87%
Medvode	16.573	32	617 €	4,52%
Škofljica	11.180	21	416 €	3,05%
Velike Lašče	4.351	8	162 €	1,19%
Vodice	4.958	9	184 €	1,35%
Potujoča knjižnica skupaj	366.823	700	13.650 €	100,00%

*podatki o prebivalstvu stanje 01. 01. 2019 (SUR5)

4.1.1 Predviden nakup novih enot knjižničnega gradiva (po zvrsteh) / Miro Tržan

Načrtovan obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva po zvrsteh

Knjižno gradivo	Neknjižno gradivo	Serijske publikacije	SKUPAJ
49.467	9.743	1.994	61.204

Načrtovan obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva na območju Mestne občine Ljubljana

Knjižno gradivo	Neknjižno gradivo	Serijske publikacije	SKUPAJ
42.291	8.363	1.680	52.334

Načrtovan obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva na območju primestnih občin

Knjižno gradivo	Neknjižno gradivo	Serijske publikacije	SKUPAJ
7176	1380	314	8.870

Načrtovan obseg nakupa naslovov po zvrsteh: stroka / leposlovje

Stroka	Leposlovje	Skupaj
3.100	3.100	6.200

Načrtovan obseg nakupa naslovov po zvrsteh: mladina / odrasli

Odrasli	Mladina	Skupaj
4.650	1.550	6.200

Načrt razporeditve gradiva v knjižnični mreži

IZVODI	Knjižno gradivo	Neknjižno gradivo	Serijske publikacije	SKUPAJ
Knjižnica Bežigrad	4.501	891	161	5.553
Knjižnica Črnuče	1.079	333	36	1.448
Knjižnica dr. France Škerl	986	369	35	1.390
Knjižnica Glinškova ploščad	866	257	32	1155
Knjižnica Savsko naselje	691	216	28	935
Knjižnica Jožeta Mazovca	3.074	698	125	3.897
Knjižnica Fužine	1.207	215	72	1.494
Knjižnica Jarše	627	31	40	698
Knjižnica Polje	1.375	200	92	1.667
Knjižnica Zadvor	541	102	27	670
Knjižnica Zalog	665	99	45	809
Knjižnica Otona Župančiča	8.801	1.832	261	10.894
Knjižnica Nove Poljane	204	201	8	413
Knjižnica Poljane	773	40	22	835
Knjižnica Prežihov Voranc	4.034	729	175	4.938
Knjižnica Grba	1.168	333	57	1.558
Knjižnica Rudnik	1.396	277	77	1.750
Knjižnica Šiška	5.623	755	171	6.549
Knjižnica Gameljne	729	161	30	920
Knjižnica Šentvid	1.208	356	74	1.638
Slovanska knjižnica	2.743	268	112	3.123
SKUPAJ MOL	42.291	8.363	1.680	52.334
Knjižnica Brezovica	830	164	28	1.022
Knjižnica Notranje Gorice	64	19	0	83
Knjižnica Podpeč	319	99	23	441
Knjižnica Rakitna	79	12	0	91
SKUPAJ Brezovica	1.292	294	51	1.637
Knjižnica Dobrova	418	103	38	559
Knjižnica Polhov Gradec	49	20	0	69
Knjižnica Šentjošt	30	3	0	33
SKUPAJ Dobrova Polhov Gradec	497	126	38	661

Knjižnica Frana Levstika	519	32	43	594
Knjižnica Rob	44	74	0	118
SKUPAJ V. Lašče	563	106	43	712
Knjižnica Horjul	329	60	18	407
Knjižnica Ig	659	155	46	860
Knjižnica Škofljica	1.321	260	67	1.648
Knjižnica Vodice	421	33	16	470
Potujoča knjižnica	1.193	202	5	1.400
Knjižnica Jurij Vega – Dol pri Lj.	901	144	30	1.075
SKUPAJ vse krajevne knjižnice	49.467	9.743	1.994	61.204

4.1.2 Sredstva za nakup knjižničnega gradiva / Miro Tržan

Pričakovana sredstva in delež ministrstva	265.000 EUR
Pričakovana sredstva in delež Mestne občine Ljubljana	812.000 EUR
Pričakovana sredstva in delež primestnih občin	109.717 EUR
Lastna sredstva:	35.000 EUR
SKUPAJ:	1.227.717 EUR